

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Салимов Мачид Одинаевич дар мавзӯи «Хусусиятҳои мундариҷавию жанрии публитсистикаи Тоҷӣ Усмон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.01.10 – журналистика пешниҳод шудааст.

Пажӯҳиши диссертатсионии Салимов Мачид яке аз мавзӯҳои мубрами публитсистикашиносии тоҷикро дар бар мегирад. Дар он фаъолияти эҷодии Тоҷӣ Усмон, бахусус вижагиҳои мундариҷавию шаклии публитсистикаи ӯ мавриди таҳқиқу таҳлил қарор гирифтааст.

Мавзӯи диссертатсия нав буда, дар илми публитсистикашиносии тоҷик бори аввал дар шакли пажӯҳиши монографӣ ба омӯзиши илмӣ кашида шудааст. Дар он баъзе ҷанбаҳои рӯзгор ва фаъолияти эҷодии Тоҷӣ Усмон, аз қабиле фаъолияти рӯзноманигорӣ, вижагиҳои осори публитсистӣ, мавқеи жанри очерк дар тасвири чехраҳои фарҳангу адаб, хусусиятҳои осори ҳаҷвӣ бо назардошти омилҳои иҷтимоӣ ва касбӣ таҳқиқу таҳлил шудааст.

Унвонҷӯ барои таҳқиқи мавзӯ маводи фаровони илмиву амалиро ба даст оварда, бо таҳлилҳои амиқу ҳаматарафаи онҳо вазифаҳои дар наздаш гузошташударо ба пуррагӣ ҳал намуд ва ба ин роҳ ба мақсади дар пеш гузоштааш ноил гардид. Дар диссертатсия лаҳзаҳои зиндагӣ, фаъолияти рӯзноманигориву публитсистии Тоҷӣ Усмон баррасӣ гардида, хусусиятҳои умумӣ ва хоси осори адабиву публитсистӣ ва маҳорати нигорандагӣ ӯ нишон дода шудааст.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, шаш фасл, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат аст.

Дар муқаддима аҳаммияти мавзӯ, дараҷаи омӯзиш, наwgонии қор бо шарҳу тавзеҳҳои амиқ асоснок гардида, мақсаду вазифа ва методҳои таҳқиқ, арзиши назариявӣ амалӣ ва дараҷаи таҳқиқи он муайян ва нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда таҳлилу баррасӣ шудааст.

Боби аввали рисола «Ҳаёт ва эҷодиёти Тоҷӣ Усмон дар контексти муҳити иҷтимоӣ адабии замон» аз ду фасл таркиб ёфта, дар он муҳити оилавӣ, таҳсил, ташаккули шахсияти иҷтимоӣ ва эҷодии Тоҷӣ Усмон ва фаъолияти рӯзноманигориву публитсистии ӯ бо назардошти омилҳои иҷтимоиву сиёсӣ ва фазои фарҳангиву адабии замон мавриди таҳқиқу таҳлил қарор гирифтааст. Дар таҳқиқи ин боб диссертант бо таҳлилу баррасиҳои илмӣ нишон дод, ки фаъолияти эҷодии Т. Усмон бо рӯзноманигорӣ шурӯъ гардида, баъдтар дар бахшҳои пажӯҳишиву муҳаққиқӣ, адабиву публитсистӣ идома ёфтааст. Бо вучуди ин дар раванди фаъолияти эҷодии ӯ рӯзноманигорӣ мавқеи хоса дорад. Осори

адабии ӯ низ инъикосгари воқеиёти мушаххаси замон буда, дар онҳо рӯҳи иҷтимоӣ пурқувват аст.

Боби дувуми диссертатсия «Мавқеи очерк дар публитсистикаи Тоҷӣ Усмон» низ аз ду фасл таркиб ёфтааст. Дар ин боб дарку маърифати воқеаҳои иҷтимоии замон, рӯзгору осори чехраҳои адабии тоҷик ва инъикосу тасвири онҳо дар очеркҳои Т. Усмон таҳқиқу таҳлил шудааст. Диссертант аз таҳқиқи ин боб ба хулосае меояд, ки «Т. Усмон мавзӯҳои мавриди инъикосашро ҳаматарафа маърифат намуда, қаҳрамонҳои асарҳояшро хуб мешиносад, ба қору бор ва хислату характери онҳо амиқ ошно аст, дар бораи комёбиҳояшон далелҳои кофӣ дорад, зоҳиру ботинашонро хуб мефаҳмад. Дар таҳқиқи воқеаҳо ва тасвири симои қаҳрамонон аз факту далел, лаҳзаҳои воқеии гуворо, суҷаҳои ҳаётии муассир ва ҳолатҳои хосса самаранок истифода мекунад».

Боби сеюми диссертатсия «Вижагиҳои публитсистикаи ҳаҷвии Тоҷӣ Усмон» номгузорӣ шудааст. Ин боб низ аз ду фасл таркиб ёфта, доир ба публитсистикаи ҳаҷвии Т. Усмон ва вижагиҳои мавзӯиву жанрии он баҳс мекунад. Дар публитсистикаи Т. Усмон ҳаҷв низ мавқеи муҳим дорад, зеро фаъолияти ӯ дар маҷаллаи ҳаҷвии «Хорпуштак» инро тақозо намудааст. Дар ин маҷалла ӯ зиёда аз панҷоҳ асари ҳаҷвӣ дар қолаби жанрҳои фелетон, памфлет, пародия ва эпиграмма ба таъб расонидааст, ки дар диссертатсия муфассал таҳлилу арзёбӣ шудааст.

Диссертант, ки худ низ нависанда ва публитсист аст, дар чараёни таҳқиқи мавзӯи адабиёти зиёди илмӣ ва ёдоштии марбут ба Т. Усмонро пайдо намуд ва дар ҳалли вазифаҳои илмии пешгузоштааш аз онҳо маърифатона истифода кард.

Унвонҷӯ Салимов Маҷид Одинаевич дар тӯли солҳои унвонҷӯӣ худро ҳамчун муҳаққиқи чӯянда ва тавоно нишон дода, дар омӯзиш ва таҳқиқи мавзӯи босамар кор кард, ба қадри имкон ва тавон аз имконоти мавҷуда истифода намуд, доир ба паҳлуҳои гуногуни мавзӯи диссертатсия рисола ва мақолаҳои ҷудогонаи илмӣ ба нашр расонд. Натиҷаи чунин муносибат буд, ки ӯ дар давоми муҳлати муайяншуда, қори илмиашро бо сифати баланд ба анҷом расонд.

Хулосаҳои таҳқиқоти Салимов Маҷид Одинаевич ифодакунандаи мундариҷаи диссертатсия буда, бо маводи зиёди назариявӣ амалӣ ва далелу аснод асоснок карда шудааст. Автореферат ва маводҳои доир ба мавзӯи диссертатсия интишорнамудаи муаллиф – 1 рисола, 5 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 4 мақола дар нашрияҳои илмии тақризшавандаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқу басанда буда, мазмуну муҳтавои диссертатсияро инъикос менамоянд.

Бо назардошти сифатҳои шахсии муаллиф ва омодагии ӯ ба корҳои илмиву таҳқиқотии мустақил ҳисоб мекунам, ки таҳқиқоти диссертатсионии Салимов Мачид Одинаевич дар мавзӯи «Хусусиятҳои мундариҷавию жанрии публитсистикаи Тоҷӣ Усмон» кори илмии анҷомрасида буда, ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои пешниҳоди диссертатсияи номзадӣ ҷавобгӯ ва муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.01.10 – журналистика сазовор аст.

Доктори илмҳои филология,
профессори кафедраи
матбуоти ДМТ

Муродов М. Б.

Суроға:
734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, шаҳраки Буни Ҳисорак, 10
тел: 934251532
E-mail: murodi@mail.ru

«Тасдиқ мекунам»

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Тавқиев Э. Ш.